

KÄSKKIRI

08.07.2025 nr 2

Vaideotsus Riigi Tugiteenuste Keskuse 06.05.2025 finantskorrektsiooni otsuse nr 11.2-1/25/2092

1. Asjaolud ja menetluse käik

1.1. 06.05.2025 tegi Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi **rakendusüksus**) finantskorrektsiooni otsuse nr 11.2-1/25/2092 (edaspidi **otsus**). Rakendusüksus leidis, et toetuse saaja Alfa Aeronautics OÜ (registrikood 14653042) on jätnud täitmata rakendusüksuse 23.02.2022 taotluse rahuldamise otsuse nr 11.2-27/0228 (edaspidi **taotluse rahuldamise otsus**) punktis 10.3 seatud tulemus- ja väljundnäitajad ning rikkunud punktis 10.10 seatud kestvuse nõuet.

1.2. 12.05.2025 esitas Alfa Aeronautics OÜ (edaspidi **vaide esitaja**) Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile (edaspidi **MKM**) rakendusüksuse kaudu otsuse peale vaide, milles palus „*tunnistada eeltoodud haldusakt kehtetuks*“. 21.05.2025 kirjaga nr 11.2-2/25/1023-2 (edaspidi **kiri**) saatis rakendusüksus vaide lahendamiseks MKM-ile.

1.3. Otsuse kohaselt võib vaide esitaja esitada vaide rakendusüksuse kaudu MKM-le 30 päeva jooksul arvates otsusest teadasaamise päevast või päevast, mil isik pidi teada saada oma õiguste rikkumisest tulenevalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi **STS2014_2020**) § 51 lõigetest 1 ja 3 ja otsuse punktist 5. Struktuuritoetuste registri andmetel sai vaide esitaja otsuse kätte 12.05.2025. Rakendusüksus kinnitas kirjas, et vaide on edastatud rakendusüksusele tähtaegselt ja see vastab haldusmenetluse seaduse (edaspidi **HMS**) § 76 nõuetele.

1.4. MKM on vaadanud vaide läbi STS2014_2020 § 51 lõigete 2 ja 3 alusel ning lähtudes HMS §-s 83 sätestatust. MKM mõistab vaiet selliselt, et vaide esitaja nõuab HMS § 85 punkti 1 tähenduses otsuse täielikku kehtetuks tunnistamist ja otsuse faktiliste tagajärgede kõrvaldamist või alternatiivselt HMS § 85 punkti 2 alusel rakendusüksusele ettekirjutuse tegemist asja uueks otsustamiseks.

2. Vaide esitaja seisukohad

2.1. Vaide esitaja ei nõustu otsusega ja palub selle kehtetuks tunnistamist alltoodud põhjustel.

2.2. Vaide esitaja selgitab, et rakendusüksus tugineb otsuses HMS § 66 lõike 2 punktidele 1 ja 3, et HMS § 66 lõike 3 alusel kogu taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistada. Sellega teostatakse esimene õiguse rikkumine, sest pelgalt võimalus haldusakt kehtetuks tunnistada ei anna

selleks õigust. HMS § 66 lõike 2 punkti 1 järgi tuleb seda teha vastavalt haldusaktis jäetud võimalusele. HMS § 66 lõige 2 punkt 3 sätestab, et haldusakti võib kehtetuks tunnistada, kui sellega on seotud lisakohustus ja isik ei ole seda täitnud, kohaldumine ei ole veenvalt põhjendatud, sest taotluse rahuldamise otsuses ei ole kehtestatud muud kohustust peale taotluse rahuldamise otsuse punktis 10.3. sätestatud tulemus- ja väljundnäitajaid. Selle kohustuse miinimummäärad tulenevad meetme määruse § 29. Vaide esitaja leiab, et need näitajad on osaliselt täidetud.

2.3. Taotluse rahuldamise otsuses märkis rakendusüksus, et toetust saab tagasi nõuda vastavalt STS2014_2020 § 45 ja väliskaubandus- ja ettevõtlusministri 09.03.2015 määruse nr 20 „Starditoetus“ (edaspidi **meetme määrus**) § 30 lõige 4. Meetme määrus § 30 lõige 4 sisuliselt sätestab, et sama määruse tulemusnäitajate või taotluse rahuldamise otsuses toodud tulemusnäitajate mittesaavutamisel on rakendusüksusel õigus toetus osaliselt või täielikult tagasi nõuda. Vaide esitaja selgitab, et STS2014_2020 § 46 lõige 2 sätestab, et finantskorrektsiooni ulatus määratakse Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi **ühendmäärus**) järgi, täpsemalt vastavalt ühendmääruse §-des 21–23 sätestatule. Vaide esitaja leiab, et rakendusüksus ei ole välja toonud ühtegi ühendmääruse §-des 21–23 toodud alust, miks on rakendatud ettevõttele finantskorrektsiooni 100% ulatuses. Rakendusüksus ei viidanud vaide esitaja konkreetsetele rikkumistele, vaid märkis otsuses, et kogu projekti abikõlblikud kulud tunnistatakse mitteabikõlblikeks vastavalt STS2014_2020 § 45 lõike 1 punktile 3. Vaide esitaja leiab, et selle sätte sisu on anda alus, et üldse finantskorrektsiooni teha, mitte ei sätestata, millises ulatuses seda teha.

2.4. Vaide esitaja tunnistab, et taotluse rahuldamise otsuses toodud tulemusnäitajad pole täielikult täitunud, kuid pole selge, kuidas see on mõjutanud kulu abikõlblikust vastavalt ühendmääruse § 2 lõikele 1, mis sätestab, et kulu on abikõlblik, kui see on põhjendatud, tekib vastavalt lõigetele 3 ja 4 ning makstakse vastavalt lõikele 5 ning on kooskõlas Euroopa Liidu ja Eesti õigusega. Vaide esitaja leiab, et kõik kulud, mis projekti jooksul tehti, olid selgelt põhjendatud, tekkinud ja väljamakstud kooskõlas ühendmäärusega. Seda enam, et rakendusüksus need ise kinnitas ehk seega sisuliselt juba öelnud, et need kulud olid abikõlblikud. See, et äritegevuse riskidest tulenevalt projekti tulemusnäitajad ei realiseeru, ei saa muuta kulusid tagantjärele terves ulatuses abikõlbmatuks, sest sellisel juhul oleks see selgelt kirjas vastavates õigusaktides. Kui on konkreetne tegevus või tegevusetus muutnud mingisugused kulud abikõlbmatuks, siis peaks seda põhjendada. Sellegipoolest, vastavalt STS2014_2020 § 46 lõikele 1, kui otsuse tegemisel ei ole kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt võimalik selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et kohustuse või nõude täitmata jätmine tõi kaasa rahalise mõju, siis tehakse finantskorrektsioon ikkagi vastavalt ühendmääruse §-des 21–23 sätestatule.

Otsuses tõi rakendusüksus välja, et STS2014_2020 seletuskirja kohaselt tuleb kohustuse täitmata jätmise mõju kulude abikõlblikkusele mõista Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 määruse (edaspidi **ühissätete määrus**) artikli 85 lõike 2 punkti b tähenduses. Mõju all peetakse silmas olukorda, kus toetuse saaja ei järgi menetluskorda või ei täida kohustust või nõuet ning täitmata jätmisega kaasnevat kahjusummat ei ole võimalik üheselt võlaõigusseaduse tähenduses tuvastada. Seega tunnistab rakendusüksus, et neil ei ole võimalik väidetavat kahju tuvastada ning sellisel juhul peaks rakenduma STS2014_2020 § 46 lõige 1.

3. MKM seisukohad

3.1. MKM jätab vaide rahuldamata alltoodud põhjendustega.

3.2. MKM selgitab, et haldusmenetluse käsiraamatus esitatud selgituste kohaselt haldusmenetluse seaduse haldusakti kehtetuks tunnistamise regulatsioon kuulub kohaldamisele kõikidel

haldusorgani poolt haldusakti kehtetuks tunnistamise juhtudel, v.a siis, kui kehtetuks tunnistamine toimub **vaidemenetluse raames**.¹ Seega HMS § 66 tulenev regulatsioon käesolevas menetluses ei kohaldu.

3.3. MKM rõhutab, et projekti eesmärk ei ole pelgalt tegevuste elluviimine ja kulude tegemine, vaid nende kaudu on vaja saavutada kokkulepitud tulemus. STS2014_2020 § 45 lõike 1 punkti 3 alusel tehakse finantskorrektsiooni otsus, kui toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust. STS2014_2020 seletuskirja kohaselt tehakse finantskorrektsiooni otsus kaalutusõiguse alusel, kui toetuse saaja on rikkunud toetuse saaja kohustust või jätnud täitmata nõude, mis on mõjutanud või võib mõjutada kulude abikõlblikkust. Väljendi „võib mõjutada“ all peetakse silmas olukorda, kus toetuse saaja ei järgi menetluskorda või ei täida kohustust või nõuet ning täitmata jätmisega kaasnevat kahjusummat ei ole võimalik üheselt võlaõigusseaduse tähenduses tuvastada – näiteks kui kahjustatud on Euroopa Liidu konkurentsipoliitikat või rahaliste vahendite säästlikku kasutamise põhimõtet.² Toetuse saaja kohustused saavad toetuse saajale siduvaks tema suhtes kohalduva otsuse alusel. Euroopa Kohus on oma otsuses liidetud kohtuasjades C-383/06– C-385/06² öelnud, et toetuse saajal ei teki toetuse andmise otsusest või toetuse välja maksmisest õiguspärasest ootust, et määratud või saadud toetuse summat ei vähendata või toetust ei küsita tagasi, kui toetuse saaja ei järgi toetuse saamise tingimusi. Toetuse saajal tekib õiguspärane ootus toetuse säilimisele alles tagasinõude tegemise lõpptähtaja saabumisega.

STS2014_2020 § 45 lõike 1 punkti 3 tähenduses ei mõisteta kulu abikõlblikkuse all toetuse kasutamist mitteabikõlblike kulude maksmiseks. Viimasel juhul tehakse finantskorrektsiooni otsus STS2014_2020 § 45 lõike 1 punkti 1 alusel. Seega on põhjendatud finantskorrektsiooni otsuse tegemine STS2014_2020 § 45 lõike 1 punkti 3 alusel. Taotluse rahuldamise otsuses nimetatud tulemuste (mille saavutamisest sõltub toetuse tagasinõudmine) saavutamata jäämine on mõjutanud kulu abikõlblikkust selles tähenduses, et toetuse andmine seati sõltuvusse otsuses nimetatud müügitulu ja lisandväärtuse kasvust.

3.4. MKM leiab, et vaide esitaja on rikkunud STS2014_2020 § 24 punktist 1, starditoetuse määruse § 26 punktist 2 ja § 29 lõikest 1 tulenevaid kohustusi ning nimetatud kohustuste rikkumine ei ole vabandav. MKM rõhutab, et projekti tulemus- ja väljundinäitajad on saavutamata.

STS2014_2020 § 22 lõike 3 punktist 3 tulenevalt tunnistatakse taotluse rahuldamise otsus täielikult või osaliselt kehtetuks, kui kõrvaltingimusega taotluse rahuldamise otsuse korral kõrvaltingimus ei saabu või kõrvaltingimust ei suudeta täita. Taotluse rahuldamise otsuse punkti 4.5 kohaselt, kui vaide esitaja ei täida projekti tulemus- ja väljundinäitajaid, on rakendusüksusel õigus toetus tagasi nõuda tulenevalt STS2014_2020 §-st 45 ja starditoetuse määruse § 30 lõikest 4. Starditoetuse määruse § 30 lõike 4 kohaselt on rakendusüksusel õigus starditoetuse määruse §-s 29 sätestatud ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tulemusnäitajate mittesaavutamisel toetus osaliselt või täielikult tagasi nõuda.

STS2014_2020 eelnõu seletuskirja 12. jaos on sedastatud, et toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, k.a toetuse finantskorrektsioonide aluste, ulatuse ja korraga ning sh toetuse tagasi maksmise kohustusega, kui toetust on saadud mitteabikõlbliku kulu katteks või muul finantskorrektsiooni aluse esinemisel.³ Lisaks on kohtupraktikas leitud, et

¹ Anno Aedmaa, Evelin Lopman, Nele Parrest, Ivo Pilving ja Einar Vene, 2004, „Haldusmenetluse käsiraamat“, Tartu Ülikooli Kirjastus

² Samale seisukohale on jõudnud ka halduskohus oma põhjenduste I osas haldusajal nr 3-12-1384, <https://www.riigiteataja.ee/kohtulahendid/fail.html?id=110618655>

³ Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse eelnõu (04.06.2014 622 SE) seletuskiri

⁴ TLRHo 29.11.2021 otsus nr 3-21-339, punkt 18 ⁵ [Ametlikud Teadaanded](#)

finantskorrektsioon ei ole karistus, vaid abikõlblike kulude ümberhindamine. Õigus toetusele tekib siis, kui toetuse saamise kriteeriume täidetakse. Kui leiab kinnitust, et toetuse saamise kriteeriume ei ole täidetud, jäetakse toetus välja maksmata või nõutakse see tagasi. Sellist tegevust ei saa käsitada toetuse saaja karistamisena.⁴

Vaide esitajal on jäänud projekti tulemus- ja väljundinäitajad saavutamata ning vaide esitaja ei ole suutnud maksta olulises osas töötasu starditoetuse määruse § 29 lõike 1 punktis 1 nõutud tingimustel ja perioodil. Vaide esitaja saavutas müügitulu järgnevalt: 2022. aastal müügitulu 15 834 eurot (19,8%) (15 294 eurot, 19,2%, EMTAK 74901 ja 270 eurot, 0,34%, EMTAK 30301); 2023. aastal 2 673 eurot (3,3%, EMTAK 74901) ja 2024. aastal oli müügitulu 5 744 eurot (7,2%) (3194 eurot, 4%, EMTAK 74901 ja 2 550 eurot, 3,2% EMTAK 71121)⁴.

Vaide esitaja on saavutanud olulisemalt väiksemas mahus tööhõivenäitaja. Perioodil 20.02.2023-30.06.2023 oli vaide esitajal üks töötaja ning töötasu oli kokku 3 119 eurot ja kuu keskmine töötasu (bruto) ühe töötaja kohta oli 260 eurot. Nõutud brutopalk 703,50 eurot oli tagatud ca nelja kuu vältel. Perioodil 01.02.2024-31.01.2025 vaide esitaja töötasu väljamakseid teinud ei ole. Kuivõrd eeltoodu tähendab väga olulise finantsmõjuga rikkumist, siis on põhjendatud toetus täielikult tagasi nõuda. Vaide esitaja ei ole suutnud tagada projekti elluviimist ettenähtud tingimustel ja kavandatud tulemuse saavutamist, täitmata on jäänud nii tööhõive kui ka müügitulu nõue. Seega tegemist on vaide esitaja poolse kohustuste rikkumisega taotluse rahuldamise otsuse punktis 10.3 ning starditoetuse määruse § 26 punktide 1 ja 2 sätestatud tingimustest tulenevalt.

MKM rõhutab, et vaide esitaja pidi vastavalt starditoetuse määruse § 26 punktile 2 saavutama projekti tulemusnäitajad taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tähtpäevaks. Tulemusnäitajad on sätestatud starditoetuse määruse § 29 lõikes 1. Seega ei piisa toetuse saamiseks ainult investeeringute tegemisest, s.t toetuse kaasabil projekti elluviimiseks vajalike vahendite soetamisest. Vaides väljendatu, mille kohaselt on toetust kasutatud sihtotstarbeliselt, on õige ning vaide esitajale ei heidetagi ette toetuse kasutamist projektiga mitteseotud kulude tegemiseks, vaid toetus nõutakse tagasi, sest projekti eesmärgid jäid saavutamata.

MKM selgitab muu hulgas, et ettevõtte ebaõnnestumine on majanduskeskkonnas normaalne ettevõtja risk, mille ettevõtja ise võtab. Lisaks on toetuse andmisega lahutamatu seotud toetuse kasutamise tingimused ja tagasinõudmise võimalused, millega on vaide esitaja toetust taotledes nõustunud. Toetuse kasutamise tingimused ja tagasinõudmise võimalused tagavad, et toetust kasutatakse toetuse andja Euroopa Liidu soovi kohaselt. Kuivõrd vaide esitaja ei ole saavutanud projekti tulemus- ja väljundinäitajate täieulatuslikku täitumist ning projekt on jäänud ellu viimata, siis ei ole vaide esitaja toetust kasutanud sihtotstarbeliselt, mistõttu on saanud kahjustada Euroopa Liidu finantshuvid.

Kokkuvõtvalt MKM nõustub rakendusüksusega, et vaide esitaja ei täitnud ühtegi tingimust. MKM selgitab, et osaline tagasinõu tuleks kaalumisele, kui mitmest nõudest vähemalt üks oleks täidetud. Seega on rakendusüksus õigesti asunud seisukohale, et kõik tingimused on täitmata.

3.5. Eeltoodust lähtuvalt jätab MKM HMS § 85 punkti 4 alusel Alfa Aeronautics OÜ vaide 06.05.2025 finantskorrektsiooni otsusele nr 11.2-1/25/2092 rahuldamata.

4. Vaidlustamine

4.1. HMS § 87 lõikest 1 tulenevalt on isikul, kelle vaide jäi rahuldamata või kelle õigusi vaidemenetluses rikuti, õigus pöörduda halduskohtumenetluse seadustikus (edaspidi HKMS) sätestatud tingimustel ja korras kaebusega halduskohtusse. HMS § 87 lõike 2 kohaselt võib

⁴ Protsentide arvutamisel lähtus rakendusüksus meetme määruses § 29 lõike 1 punktis 3 toodud miinimumnõudest

vaideotsuse tühistamist nõuda koos nõudega, mis jäeti vaideotsusega osaliselt või täielikult rahuldamata või sõltumata eelnimetatud nõudest iseseisvalt, kui vaideotsusega on isiku õigusi rikutud muul viisil kui vaide osaline või täielik rahuldamata jätmine.

4.2. HKMS § 46 lõikest 1 tulenevalt tühistamiskaebuse võib esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates. HKMS § 45 lõike 4 kohaselt võib vaideotsuse peale vaide esemeks oleva haldusakti või toimingu vaidlustamiseta esitada kaebuse, kui see rikub kaebaja õigusi, sõltumata vaide esemest

(allkirjastatud digitaalselt)

Erkki Keldo

majandus- ja tööstusminister